

zondag 18 september · 16.00 - 17.00 uur · Theater aan het Vrijthof, Papyruszaal

Kryptos Quartet

Hanna Drzewiecka en Elisabeth Wybou · viool

Sander Geerts · altviool, Anthony Gröger · cello

m.m.v. An Simoens · viool, Veerle Simoens · cello

Ruben Appermont · contrabas

Peter Maxwell Davies 1934

Naxos Quartet No.4 'Children's Games' (2004)

• Moderato

John Adams 1947

Shaker Loops (1978) voor zeven solostrijkers

m.m.v. **Ben Haemhouts** dirigent

Part I Shaking and Trembling

Part II Hymning Slews

Part III Loops and Verses

Part IV A Final Shaking

Peter Maxwell Davies

Naxos Quartet No.4 'Children's Games'

Het *Naxos Quartet no.4* schreef ik in januari/februari 2004, met de bedoeling iets lichters en minder heftigs te schrijven dan het voorgaande strijkkwartet, dat een niet vooraf bedachte, spontane reactie was op de illegale inval in Irak.

Ik kwam op het bekende schilderij *Kinderspelen* uit 1560 (momenteel in het Kunsthistorisches Museum in Wenen) van Pieter Bruegel de Oude, dat mij al eerder had geïnspireerd tot het schrijven van mijn zesde *Strathclyde Concerto* voor fluit en orkest. Dit schilderij hielp me te komen tot een vrije muzikale

verbeelding. Maar ik vrees dat ik de luisteraar die vrije verbeelding juist zou ontnemen, als ik al te specifiek zou aangeven welk spel met welk fragment van het werk correspondeert. Het is voldoende om aan te geven dat er verschillende soorten spelen zijn: energieke spelen (haasje-over springen, duivel aan de ketting, stoeien) en meer rustige spelen (maskerades, raad wie ik zal kiezen, paar of onpaar). In dit eendelige werk, worden deze activiteiten net zo abrupt en dicht naast elkaar geplaatst, als dat in het schilderij van Bruegel het geval is. Het oog van de toeschouwer wordt getrokken naar de verschillende perspectieven en verhoudingen van dit schilderij, en ervaart daarbij een vrijheid die nooit zou voorkomen bij het bekijken van bijvoorbeeld een architectonische tekening van Brunelleschi. En zo heb ik hier, in een voortdurende opeenvolging van transformatieprocessen, het pure en precieze verloop van de modale ontwikkeling zoals die in de openingsfrase voorkomt (van F naar B via Ais/Bes), zo vervormd dat het oor, *en route*, wordt geleid naar klankequivalenten van vreemde overgangen en gesloten kamers: *sicut expositio ludus*.

Terwijl ik aan het kwartet werkte, werd ik me ervan bewust dat ik in en achter de kinderspelen volwassen motieven en implicaties las over agressie en oorlog, met hun consequenties. Het was onmogelijk om me

Kinderspelen (1560) door Pieter Bruegel de Oude (ca.1525-1569)

te verschuilen in onschuldige, kinderlijke fantasieën. De aard van de ontwikkeling van de toonsoort F naar B, die de onderliggende basis vormt, is ontleend aan een passage in de doorwerking van het eerste deel van Mahlers *Derde Symfonie*, en in de opening van Schönbergs *Tweede Strijkkwartet*. Anders dan in die beide voorbeelden, treedt hier aan het eind van het kwartet een echte – zij het tijdelijke – oplossing op. Zoals wanneer het gordijn valt voor de herenigde Graaf en Gravin in *Figaro*, zo vraagt men zich hier af hoe lang het F/B-bestand stand zal houden, en de ‘spelen’ weer zullen los breken. (naar een toelichting van Peter Maxwell Davies)

John Adams *Shaker Loops*

Zoals David danste voor de Ark, zo uiten de Shakers – officieel de ‘United Society of Believers in Christ’s Second Appearing’ – hun geloof met eenvoudig gezang en extatische dans. John Adams verbond dat idee met het muzikale equivalent van de *shake*: de tremolo. De componist licht het werk als volgt toe: ‘*Shaker Loops* schreef ik in de herfst van 1978. De eerste uitvoering vond plaats op 8 december van dat jaar door leden van het New Music Ensemble van het San Francisco Conservatory. Sindsdien is het een van mijn meest uitgevoerde werken. Het is geschreven voor een bezetting van drie violen, altviol, twee celli en contrabas. In de oorspronkelijk versie heeft had het werk geen vaste vorm en geeft een dirigent de stemwisselingen tussen de verschillende partijen aan [deze versie horen we vandaag, red.]. Een versie

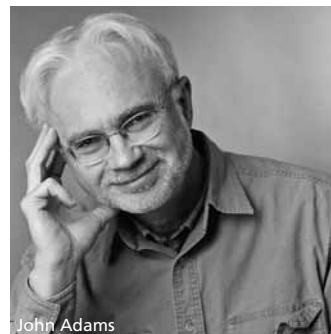
waarin alle partijen zijn doorgecomponeerd kan uitgevoerd worden zonder dirigent. In 1983 schreef ik nog een versie voor strijkorkest. Er zijn diverse choreografieën op het werk gemaakt en het diende als filmmuziek voor *Barfly* van Barbet Schroeder.

Voor *Shaker Loops* heb ik fragmenten gebruikt van het strijkkwartet *Wavemaker*, dat ik een jaar eerder componeerde. Daarin zijn invloeden te bespeuren van het minimalisme en van mijn fascinatie voor golvende figuren. Maar *Wavemaker* was geen succes; ik had behoefte aan een groter ensemble en een meer flexibele manier van componeren.’

‘Hoewel *Shaker Loops* een voorbeeld is van ‘continuous music’, wijkt het af van de meeste andere werken binnen dit genre, omdat er zo veel verandering optreedt binnen een relatief kort tijdsbestek. Bovendien wordt de homogeniteit in vorm en tijd van dit soort ‘minimal music’ vermeden door niet steeds één tempo aan te houden.

De *loops* worden gevormd door het melodisch materiaal dat aan de zeven instrumenten is toebedeeld. Elke *loop* is anders van lengte. Wanneer je ze samen hoort, resulteert dat in een voortdurend verschuivend spel tussen de partijen. Zo kan, terwijl het ene instrument een melodie van zeven maten speelt, de andere een melodie spelen die elf maten duurt en weer een ander om de dertien maten zijn melodie herhalen, enzovoort.

De vier delen van *Shaker Loops* gaan in elkaar over, maar staan toch duidelijk op zichzelf. Elk deel wordt gekarakteriseerd door een specifieke manier van spelen: in het eerste en het laatste deel is dat de tremolo (‘shaking’), een snelle, strak ritmische beweging van de strijkstok over de snaren.’

John Adams

‘Ik groeide op in de buurt van een oude Shaker-kolonie in de buurt van Canterbury, New Hampshire. Hoewel de term ‘shaker’ op zichzelf wat denigrerend is, geeft het toch het idee weer

van deze vrome en hard werkende mensen, die bevangen raakten door een extatische dans, wat uitliep op een goddelijke openbaring van fysieke en spirituele transcendentie.

De *slews* in Part II zijn trage glissandi die drijven in een bijna bewegingsloos bad van continu geluid (*senza vibrato* gespeeld). Part III is vooral melodisch, met celli die lange lyrische lijnen spelen – die ook weer een *loop* vormen – tegen een achtergrond van gedempte violen. Geleidelijk aan nemen tempo en de massa toe, tot de muziek uitmondt in een wild spel van duwen en trekken, de climax van het werk. Zwevende harmonieën, als de onstoffelijke geest van de duw-en-trek-figuren uit het derde deel, markeren het begin van Part IV: een laatste dans van de strijkkwartet over de snaren. Aan het eind daarvan spelen de vier hoge strijkers – licht wiegend – natuurlijke boventonen, rustend op een orgelpunt in celli en bas. (naar toelichtingen van John Adams)

Kryptos Quartet

Het Kryptos Quartet is gevestigd in België en werd opgericht in 2002. Het bestaat uit vier jonge musici die met de naam 'Kryptos' verwijzen naar de zoektocht naar het onthullen van het 'verborgene' achter de partituur. Het repertoire reikt van klassiek tot hedendaags, met bijzondere aandacht voor minder bekend werk van bekende componisten en voor muziek van hedendaagse Belgische componisten. De leden zijn allen laureaten van het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel. Het ensemble is gecoached door het Artemis Quartet en het Alban

Berg Quartet en volgde masterclasses bij het Borodin Quartet, het Quatuor Danel, het Keller Quartet, het Artis Quartet en bij Paavo Pohjola en György Kurtág. Het Kryptos Quartet was te gast op belangrijke festivals in België en daarbuiten, zoals het Kuhmo Festival in Finland (2004) en het festival van Menton (2007). In oktober 2008 behaalde het kwartet de tweede prijs op het Achtste Internationale Sjostakovitsj Concours voor Strijkkwartetten in Moskou. In 2009 verscheen de debuut-cd *Timeless Romantics* met muziek van Sibelius, Webern en Van Puymbroeck en een cd op het label Klara met onuitgegeven werk van Eugène Ysaÿe.

Elisabeth Wybou wordt gesteund door de Stichting Nany Philipart. Hanna Drzewiecka bespeelt een Gianni Orsini viool van 2008, bijgenaamd 'I Have A Dream' en uitgeleend door Amnesty International.

An Simoens · viool

An Simoens studeerde viool aan het Koninklijk Muziekconservatorium in Gent bij Rudolf Werthen en vervolgde haar opleiding in het buitenland. Ze maakt deel uit van diverse binnen- en buitenlandse kamerorkesten. Met haar zussen Veerle en Katrijn (piano) vormt zij het SimoensTrio, dat talrijke concerten heeft gegeven in België en daarbuiten.

Met dit trio werd ze opgeleid door Hatto Beyerle (oud-altist Alban Berg Quartet) en volgde masterclasses bij onder anderen György Kurtág, het Beaux Arts Trio, het Wanderer Trio en het Artemis Quartet. Ook studeerde het trio aan de European Chamber Music Academy bij Anner Bijlsma, het Quatuor Mosaïques en het Artis Quartet. Het SimoensTrio won onder meer de Prijs voor Beste Kamermuziek Concert op het Finse Kuhmo Chamber Music Festival en de Preis Jeunesses Musicales Deutschland (2006).

Veerle Simoens · cello

Veerle Simoens studeerde cello bij France Springuel en behaalde in 2007 haar master aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Zij vervolgde haar opleiding bij Christoph Richter aan de Folkwang Hochschule in Essen en aan de European Chamber Music Academy in Wenen. Behalve als celliste, in onder meer het SimoensTrio, is zij werkzaam als zakelijk leider van de Belgische Kamersfilharmonie.

Ruben Appermont • contrabas

Ruben Appermont studeerde contrabas aan het Conservatorium van Antwerpen bij Lode Leire en volgde masterclasses bij Thomas Martin en Franco Petracchi. Hij is actief op het gebied van klassieke muziek, jazz, tango en muziektheater. Hij trad op met onder anderen Alfredo Marcucci en Wim Mertens. Ruben Appermont is tevens leraar aan de kunsthumaniora van Brussel en de academies in Mortsel en Dilsen-Stokkem.

Ben Haemhouts • dirigent

Ben Haemhouts studeerde trombone aan het Lemmensinstituut in Leuven en werd al tijdens zijn studie

tweede trombonist bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Enkele jaren later werd hij aangesteld als solotrombonist bij de Bamberger Symphoniker. Sinds 2007 legt hij zich toe op het dirigeren. Hij studeerde orkestdirectie bij de Russische dirigent Alexander Polyanichko en was diens assistent. Sinds 2008 is Ben Haemhouts chef-dirigent van de Belgische Kamerfilharmonie. Hij leidt dit orkest geregeld in programma's waarbij hij hedendaagse muziek combineert met barok en klassiek repertoire. Als gastdirigent werkte hij met diverse ensembles voor hedendaagse muziek in België, Nederland en Duitsland.

An Simoens

Veerle Simoens

Ruben Appermont

Dit concert wordt opgenomen door KRO Radio 4. Uitzending zal plaatsvinden op donderdag 22 september 2011 in het programma Avondconcert tussen 20.00 en 23.00 uur.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra Maastricht, Theater aan het Vrijthof Maastricht en KRO Radio4

- FESTIVALDIRECTIE Jacques Giesen en Hugo Haeghens
- BESTUUR Jean Jacobs, Eddy Klomp en Bas Huijser
- PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen, Hugo Haeghens, Stijn Boeve, Fons Dejong (Theater aan het Vrijthof), Russell Postema, Sylvester Beelaert (KRO) en Jos Leussink (hors catégorie)
- PROJECTLEIDING EN FONDSWerving Stijn Boeve
- MARKETING EN PUBLICITEIT Edmée Janssen
- PRODUCTIE Peter Noten
- UITBALIE Hanneke Roymans
- TECHNIEK Peter Vanhex
- FACILITAIR Roel Schoenmaeckers en Claire Dullens
- FINANCIËN Jos Spauwen en Joyce Paquay
- REDACTIE Philip Leussink (vormgeving) en Jacinta Wetzler
- BASISONTWERP Dorine Verharen bNO

Stichting Musica Sacra Maastricht
Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht • www.musicasacramaastricht.nl

- MET DANK AAN Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, KRO Radio4, Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Stichting Elisabeth Strouven, Maastricht VIA 2018, RKK, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht, Limburgs Festival Platform, Zuiderlucht, RTV Maastricht, VVV Maastricht en Cultuurzomer, L1 Radio en Televisie en Dagblad De Limburger (Media Groep Limburg) voor de financiële en promotionele ondersteuning.
- SAMENWERKINGSPARTNERS Lumière Cinema Maastricht, Selexyz Dominicanen, Conservatorium Maastricht, Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Toneelacademie Maastricht, Tout Maastricht, Maastricht VIA 2018, Opera Zuid, Limburgs Symfonie Orkest, Intro in situ, Bonnefantenmuseum, Studium Chorale, RKK, Dr. Fons Kurris, Ds. Joen Drost, Dom Adrianus Lenglet, RTV Maastricht, alle deelnemende muziekverenigingen (Participatieproject 'In C') en locaties.

STEUN HET FESTIVAL

Voor een bijdrage vanaf € 30 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie www.musicasacramaastricht.nl voor meer informatie en aanmelding.

theater
aan het vrijthof

KRO

RKK

Radio 4

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

provincie limburg

TV FM TXT NL

Limburgs
festival
platform

STICHTING ELISABETH STROUVEN

zuiderlucht
cultureel maatschap

Gemeente Maastricht

M MAASTRICHT

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

VSBfonds

Prins Bernhard
Cultuurfonds

De Limburger
Limburgs Dagblad

maastricht:
STEUN DOOR DE STEUN

STICHTING
Kamerfilharmonie
Maastricht

MAASTRICHT
VIA 2018

MAASTRICHT
VIA 2018